

Ders : 191**Konu : HZ. YÛSUF (AS) - 1**

KARDEŞLERİN İHANETİ

Hız. Yûsuf, Yâkub (a.s.)'ın oğlu, İshâk (a.s.)'ın torunudur. Dolayısıyla soyu İbrâhîm (a.s.)'a dayanır. Yûsuf (a.s.) dünyaya gelince, babası; baksın diye onu halasına vermişti. Babası da, halası da Yûsuf (a.s.)'ı çok severdi. Hız. Yûsuf; dillerin tarif edemeyeceği kadar güzel, edep ve terbiyesi de mükemmeldi. O, hem ruh, hem de beden güzelliğine sahipti.

Yûsuf (a.s.)'ın onbir erkek kardeşi vardı. Kendisi güzel ve son derece zeki idi. Yâkub (a.s.) bir baba olarak oğullarının hepsini severdi. Fakat oğlu Bünyamin ve Hız. Yûsuf'a olan muhabbeti biraz daha fazlaydı. Bunun sebebi ise Hız. Yûsuf ve kardeşinin öksüz olmalarıydı. Babalarının, Yûsuf (a.s.)'ı ve Bünyamin'i böyle çok sevmesi, onların üzerinde böyle titremesi üvey kardeşlerini rahatsız ediyordu. Hız. Yûsuf 12 yaşlarında iken bir gece bir rüya gördü. Uyanınca, babasının yanına koşup heyecanla rüyasını anlatmaya başladı:

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ

“...Babacığım! Ben (rüyamda) onbir yıldızla güneşi ve ayı gördüm; onları bana secde ederlerken gördüm.”¹ dedi.

Babası da ona, kardeşleri arasında kıskançlık doğurabileceğinden dolayı rüyasını kimseye anlatmamasını öğütledi ve ona:

“Yavrucuđum! dedi, rüyayı sakın kardeşlerine anlatma; sonra sana bir tuzak kurarlar! Çünkü şeytan insana apaçık bir düşmandır. İşte Rabbin böylece seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrâhîm ve İshak'a nimetini tamamladığı gibi sana ve Yâkub soyuna da nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin çok iyi bilendir, hikmet sahibidir.”² dedi.

Rüyayı haber alan diğer on kardeşi, onu kıskanıp öldürme plânları düzenlediler. Böylelikle Hız. Yûsuf'u ortadan kaldırınca babalarının katında sevimli olacaklarını düşünüyorlardı. Nihayet bir gün toplanarak bu meseleyi aralarında konuşmaya başladılar. Öfkeden yüzleri kasılmış, hırsıyla yumruklarını sıkıyorlardı. Yûsuf'u öldürmeyi düşünüyorlardı.

“Onlardan biri: Yûsuf'u öldürmeyin, eğer mutlaka yapacaksanız onu kuyunun dibine atın da geçen kervanlardan biri onu alsın (götürsün), dedi.”

Bu teklifi Yûsuf (a.s.)'ın üvey kardeşlerinden Yehuda yapmıştı. Kardeşlerine bunu kabul ettirdi ve babalarına geldiler.

¹ Yûsuf sûresi, 4. ayet

² Yûsuf sûresi, 5. ayet

“Dediler ki: Ey babamız! Sana ne oluyor da Yûsuf hakkında bize güvenmiyorsun! Oysa ki biz onun iyiliğini istemekteyiz. Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de bol bol yesin (içsin), oynasın. Biz onu mutlaka koruruz.”³

“(Babaları) dedi ki: Onu götürmeniz beni mutlaka üzer. Siz ondan habersizken onu bir kurdun yemesinden korkarım.”⁴

Nihayet ısrar ederek babalarından izin aldılar. Yapmacık ikramlar göstererek Hz. Yûsuf'u alıp kırlara götürdüler. Evden uzaklaşınca, düşmanlıklarını açığa vurarak, onu dövmeye başladılar. Ona hiç biri merhamet etmedi. Yâkub (a.s.)'ın, Hz. Yûsuf için aldığı yiyecekleri de köpeklerine yedirdiler. Yûsuf (a.s.), çok susadığı ve su için yalvardığı hâlde, ona su da vermediler.⁵

Ağabeyleri, Yûsuf (a.s.)'ı itip kakarak, içine atacakları Ken'an Kuyusu'nun başına getirdiler. Önce Hz. Yûsuf'un sırtındaki gömleği çıkardılar. Sonra beline bir ip bağlayarak, kuyunun içine attılar. Üzerine bir kaya bırakarak onu öldürmek istediler. Ama Yehuda onları bundan menetti.

Hz. Yûsuf, bir anda kendini suyu azalmış, karanlık ve soğuk bir kuyunun dibinde buldu. Kuyunun kenarındaki çıkıntılara tutunarak boğulmaktan kurtuldu. Rivayete göre Yûsuf (a.s.) kuyuya atıldığı zaman oniki yaşında idi.

Kardeşleri, Hz. Yûsuf'u kuyuya attıktan sonra hemen bir kuzu veya oğlak bulup kestiler. Kanını Hz. Yûsuf'un gömleğine sürdüler ve ağlayarak babalarına geldiler.⁶ On kardeş babalarına “Yûsuf'u kurt kaptı” diyerek yalan söylediler. Acılı baba durumu anladı ve Allah'a sığındı.

Rivayet edildiğine göre kardeşleri Hz. Yûsuf'un gömleğini kana bulayıp babalarına getirdikleri zaman, acı haberi alan Yâkub (a.s.) çok üzüldü ve onun gömleğini istedi. Gömleği yüzüne sürüp ağladı ve şöyle dedi: “Bugüne kadar böyle yumuşak huylu bir kurt görmedim! Oğlumu yemiş de sırtındaki gömleğini yırtmamış!” Buna göre Hz. Yâkub, onların hilesini sezmişti. Fakat yapılacak bir şey yoktu.

Bu müthiş tecellîden titrer, ürperir derim;

Beni bir avcı gibi kovalar hep kaderim!..

(M. Necati Bursalı)

KUYUDAN ÇIKIŞ

Hz. Yûsuf kuyuda üç gün sabır ve ümitle bekledi. Kardeşi Yehuda her gün ona yiyecek getirirdi. Şam'dan gelip Mısır'a giden bir kervan kuyunun yanında konakladı. Kervandan birisi kuyudan su çekmek üzere kuyunun başına geldi. Kovayı kuyuya

³ Yûsuf sûresi, 11-12. ayetler

⁴ Yûsuf sûresi, 13. ayet

⁵ Peygamberler Tarihi, M. Asım Köksal C.1, sh.275-276

⁶ a.g.e. M. Asım Köksal C.1, sh.277

salladı. Hz. Yûsuf kovanın ipine sımsıkı yapıştı.⁷ Adam ipi bütün gücüyle yukarı çekmeye başladı. Birden karşısına, kovanın ipine yapışmış ay yüzlü bir çocuk çıkıverdi. Adam şaşırmişti. İlk şaşkınlığı geçince su dolu kovasıyla birlikte Hz. Yûsuf'u da alarak kafilenin yanına döndü. Kur'an bu olayı şöyle anlatır:

"Bir kervan geldi ve sucularını (kuyuya) gönderdiler, o da (gidip) kovasını salladı.

(Yûsuf'u görünce); 'Müjde! İşte bir oğlan!' dedi. Onu bir ticaret malı olarak sakladılar. Allah, onların yaptıklarını çok iyi bilir. (Kafile Mısır'a vardığında) onu değersiz bir pahaya, sayılı birkaç dirheme sattılar. Onlar zaten ona değer vermemişlerdi.'⁸

Kardeşi Yehuda, Hz.Yûsuf 'un kuyudan çıkarılıp götürüldüğü gün yine ona yiyecek getirmiş ama onu kuyuda bulamayınca kardeşlerine haber vermişti.

Hz. Yûsuf 'u satın alan bu kişi Mısır'ın Azizi, yani maliye bakanı Kıtfir idi. O, Hz.Yûsuf 'un zekâ ve kaabiliyetini sezmiş bu yüzden ileride kendisinden devlet işlerinde yararlanabileceğini düşünmüştü. Ayrıca son derece sevimli bir çocuk olan Hz. Yûsuf 'u evlat edinebileceklerini söylemişti. Çünkü çocukları yoktu.⁹

HZ. YÛSUF'UN İFFETİ

Aziz'in hanımı Züleyha Hz. Yûsuf'u görünce onu çok sevmiş, içi ısınmıştı. Onu şefkatle bağrına bastı. Yıkanıp güzel elbiseler giydirilmesini sağladı. Kıtfir ve Züleyha onu böyle görünce daha çok sevdiler. Öz oğulları gibi bakıp büyütmeye, şefkat göstermeye başladılar.

Hz. Yûsuf yıllar geçtikçe büyüyor, yakışıklı bir delikanlı oluyordu. Huyunun ve ahlakının güzelliği herkesin sevgisini üzerinde toplamıştı. Fizikî güzelliği de herkesi hayran bırakıyordu. Hz. Yûsuf'taki bu serpilme ve gelişme Züleyha'yı şaşkına çevirmişti. Onu herkesten kıskanıyordu. Onun güzelliğine vurulmuş, âşık olmuştu. Hz. Yûsuf ise Züleyha'nın bu hislerinden habersizdi. Hem Aziz'e, hem Züleyha'ya iyi muamelelerinden dolayı saf ve temiz bir sevgi besliyordu.

Bir gün süslenerek Hz. Yûsuf'la konuşmaya, ona duygularını anlatmaya başladı. Ona gayrı meşru ilişki teklif etti. Hz. Yûsuf bu teklifi reddetti. Bunun üzerine zindana atıldı.

ZİNDAN VE TEBLİĞ

Hz. Yûsuf (a.s.) zindandaki yıllarını Allah'a ibadet, hak dini tebliğ ve rüya tabir ederek geçirdi. Orada hükümdarın şerbetçisi ve aşçısı ile tanıştı. Onların gördükleri rüyaların yorumunu yaptı. Birisinin kurtulup hükümdarın hizmetine devam edeceğini, diğerinin ise asılacağını söyledi. Hz. Yûsuf; kurtulan kişiye kendisini hükümdarın yanında anmasını istedi. Fakat o, bunu unuttu.

⁷ Kur'an-ı Hakîm ve Meali Kerîm, H. Basri Çantay, C.1, sh. 349

⁸ Yûsuf sûresi, 19-20. ayetler

⁹ a.g.e. H. Basri Çantay, C.1, sh. 349

Bundan bir müddet sonra hükümdar rüyasında yedi zayıf ineğin, yedi semiz ineği yediğini ve yedi başakla, yedi kuru başak gördü.

Bu rüyayı kimse yorumlayamadı ve şerbetçinin Hz. Yûsufu hatırlaması üzerine ona başvuruldu.

“...Yûsuf dedi ki: Yedi yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç, biçtiklerinizi başağında bırakın. Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek, saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek. Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman (bol rızka kavuşup) şıra ve yağ sıkacaklar.”¹⁰

“...Kral: Onu bana getirin, onu özel olarak yanıma alayım, dedi. Onunla konuşunca dedi ki: Şüphesiz bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi ve güvenilir bir kişisin. Yûsuf: Beni ülkenin hazinelerine bakmakla görevlendir. Çünkü ben iyi koruyucu ve bilgili bir kişiyim, dedi. Böylece Yûsuf’a, dilediği yerde oturmak üzere ülkede imkân ve iktidar verdik. Biz rahmetimizi istediğimize veririz ve iyi davrananların mükâfatını zayi etmeyiz. Elbette ki, ahiret mükâfatı, inananlar ve Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için daha iyidir.”¹¹

Bunun üzerine hükümdar onu Maliye Bakanlığı’na getirdi. Bu hükümdarın Hz. Yûsuf’a iman ettiği rivayet edilmektedir. İşte Hz. Yûsuf bir peygamber olarak, Allah tarafından görevli olduğu hak ve adalet hükümlerinin uygulanmasına vesile bulmak için bu taleple , o görevin yerine getirilmesini istemiştir.¹²

Alınacak Dersler

1. İffet dersi: İffetini korumak ve günahattan kaçınmak için Allah’a sığınmak, nefsinin İslami ölçülere göre yönetebilenlerin işidir. Nefsinin yönetebilen, başkalarını da yönetebilir. Öyleyse nefse aldanıp, iffetsizliğe düşmemek gerekir.
2. Vefa ve sadakat dersi: Yûsuf (a.s.)’ın, Züleyha’nın isteklerini reddetmesi, onun vefasını ve sadakatini ortaya koymaktadır. İnsan yanında kaldığı, iyilik gördüğü, ekmeğini yediği kimselere ihanet etmemeli, vefalı ve sâdık kalmalıdır.
3. Sabır dersi: Bütün bela ve musibetlere, sabr-ı cemil ile direnmeli ve imtihanı kazanmaya gayret etmelidir.

Tavsiyeler:

1. Hz. Yûsuf (a.s.) kıssasından alınacak dersleri değerlendirelim.
2. Yûsuf suresini mealıyla ailemizle birlikte okuyalım. Bu dersi evimizde işleyelim.

¹⁰ Yûsuf sûresi, 45-49. ayetler

¹¹ Yûsuf sûresi, 50-57. ayetler

¹² Hak Dini Kur’an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, C. 4, sh.487-488